

СТАНОВЛЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Вітчизняна промисловість зараз переживає не найкращі часи. Бойові дії, окупація частки України, постійні ракетні обстріли, інфляція, відтік кваліфікованих кадрів – чинники, які здійснюють вплив на вітчизняну економіку. Багато промислових підприємств-гігантів, які були провідними експортерами продукції, зокрема завод «Азовсталь», Маріупольський металургійний комбінат імені Ілліча, Авдіївський коксохімічний завод, Артемівський завод шампанських вин, ПрАТ «Сєверодонецьке об'єднання «Азот», змушені були припинити свою роботу. Значних збитків через війну зазнало і вітчизняне сільське господарство. Тому перед Україною важливе завдання післявоєнного відновлення, який потрібно буде пройти після перемоги. Запорукою економічного зростання нашої країни стане побудова інноваційної моделі розвитку.

Перший глобальний проект відновлення Україна презентувала на міжнародній конференції у швейцарському Лугано. Десятирічний план спрямовано на прискорення сталого економічного зростання країни. В рамках плану відновлення визначили список Національних програм для досягнення ключових результатів: зміцнення інституційної спроможності; цифрова держава; зміцнення безпеки та оборони; прагнення до інтеграції; відновлення чистого та захищеного середовища; енергетична незалежність та зелений курс; поліпшення бізнес-середовища; забезпечення конкурентного доступу до капіталу; забезпечення макрофінансової стабільності; розвиток секторів економіки з доданою вартістю; розширення та інтеграція логістики; відновлення та модернізація житла та інфраструктури регіонів; відновлення та модернізація соціальної інфраструктури; розвиток системи освіти; модернізація системи охорони здоров'я; розвиток систем культури та спорту; забезпечення ефективної соціальної політики [5].

Державне регулювання інноваційного розвитку України з акцентом на освоєння новітніх технологій дасть змогу вітчизняним підприємствам не тільки вийти на зовнішні ринки з конкурентоспроможною продукцією, але і здійснити імпортозаміщення по тих групах товарів, які на вітчизняному ринку представлені здебільшого іноземними товаровиробниками. Високотехнологічне виробництво є запорукою підвищення рівня національної безпеки нашої держави, в тому числі й в оборонній промисловості.

У планах українського уряду перетворити нашу державу у найбільшого виробника зброї в Європі. Першими кроками уряду в цьому напрямі вже стали укладені Україною угоди про спільні виробництва з партнерами, обмін технологіями, виробництво боєприпасів, безпілотних літальних апаратів тощо. З метою активізації інноваційного розвитку в оборонній промисловості 29 вересня 2023 р. у Києві пройшов перший Міжнародний форум оборонних індустрій (DFNC1), який об'єднав 252 компанії з понад 30 країн, де виробляють озброєння та військову техніку. В рамках форуму українська сторона підписала 20 документів з іноземними партнерами. Йдеться про угоди та меморандуми про виготовлення дронів, ремонт та виробництво бронетехніки та боєприпасів. Серед форматів співпраці – спільне виробництво, обмін технологіями і постачання комплектуючих. Важливою подією форуму стало створення Альянсу оборонних індустрій, приєднатися до якого можуть виробники зброї та військової техніки з усього світу. За словами

В. О. Зеленського, на початку форуму перші 13 компаній підписали відповідну декларацію. При цьому, за даними Міноборони України, на момент закриття форуму до Альянсу оборонних індустрій долучилося загалом 38 компаній з 19 країн [3]. Зокрема Чехія передасть Україні ліцензію на виробництво штурмових гвинтівок CZ BREN 2, допоможе налагодити виробництво малокаліберних боєприпасів. Цей проєкт втілюватиме компанія Sellier & Bellot [4].

У розвинутих країнах світу інновації займають чільне місце у структурі ВВП. Упровадження радикальних технологій та товарів сприяє ефективному розвитку цих країн. Зростання національного доходу цих держав завдяки інноваційній діяльності, дає можливість спрямувати його певну частку на видатки, пов'язані з забезпеченням національної безпеки. Якщо взяти для прикладу США, то ця країна намагається зайняти лідерські позиції в усіх галузях науки, тому не дивно, що зброя та технології нового покоління є в оборонному арсеналі цієї держави.

На даний момент технологічна активність України є низькою, що демонструє її частка у світовому високотехнологічному виробництві, яка, за даними Science and Engineering Indicators, складає 0,1 % [2, с. 11]. Головними статтями вітчизняного експорту у 2022 р. традиційно були залізна руда, аграрна продукція та металургійні напівфабрикати.

У 2022 р. аграрний сектор став основою українського експорту та джерелом валютних надходжень від торгівлі. Серед експортованої аграрної продукції лідерами були кукурудза (5,94 млрд дол. США); соняшникова олія (5,46 млрд дол. США); пшениця (2,6 млрд дол. США); ріпак (1,54 млрд дол. США); насіння соняшнику (1,255 млрд дол. США); соя (0,862 млрд дол. США), м'ясо птиці (0,852 млрд дол. США); плоди, ягоди та горіхи (0,313 млрд дол. США), молокопродукти (0,251 млрд дол. США), мед (0,137 млрд дол. США), яйця (0,042 млрд дол. США) [1].

На світовому ринку Україну сприймають як аграрну державу, незважаючи на те, що наша країна володіє високим рівнем науково-освітнього потенціалу. Економіка України потребує інноваційної модернізації, яка б відповідала сучасним умовам. Важливо, щоб вітчизняні підприємства стали кінцевими ступенями в глобальних ланцюжках доданої вартості. Тому становлення інноваційної економіки має спиратися не стільки на досвід країн, яким вдалося відновитися після війни чи подвоїти ВВП за 10 років, скільки на проривні ідеї, які могли б становити цінність для всього світу.

Список використаних джерел:

1. Агропродовольчий експорт України. *Українська Асоціація Аграрного Експорту* : офіційний сайт. URL: <https://uaexport.org/2023/01/26/agroprodovolchij-eksport-ukrayini-za-pidsumkami-2022-roku/>

2. Прушківська Е. В., Буюкян А. Р. Особливості розвитку високотехнологічного експорту підприємств України. *Економічний вісник*. 2019. № 3. С. 9-15.

3. У Києві відбувся перший Міжнародний форум оборонних індустрій. *Мілітарний*. 30 верес. 2023 р. URL: <https://mil.in.ua/uk/news/u-kyievi-vidbuvsya-pershyj-mizhnarodnyj-forum-oboronnyh-industrij/>

4. Україна отримає ліцензію на зброю від Чехії. *Кореспондент.net*. 30 Вересня 2023 р. URL: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4627893-ukraina-otrymaie-litsenziui-na-zbroui-vid-chekhii>

5. Шмигаль назвав чотири джерела коштів на відновлення України після війни. *Аналітичний портал «Слово і діло»* : веб-сайт. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2023/01/19/novyna/finansy/shmyhal-nazvav-chotyry-dzherela-koshtiv-vidnovlennya-ukrayiny-pislya-vijny>